

הסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

שבת ראש השנה

איך ממליכים עלינו את ה'?

איך אנחנו מבקשים בראש השנה וביום הכיפורים על צרכינו הגשמיים? האם אנחנו חושבים רק על עצמנו, או שזה חלק מהמלכת ה' ואיך זה קשור לפרשת השבוע?

כשמתבוננים בתפילות ראש השנה רואים שכמעט אין בהן בקשות על צרכים גשמיים. ראש השנה הוא יום המלכת ה', וסביב זה נסובה כל התפילה. אפילו כאשר אנחנו כן מבקשים על צרכינו הגשמיים כמו "זכרנו לחיים", או "כתבנו בספר החיים" וכדומה - זה על מנת להגיד ולהדגיש שאנחנו תלויים בה', וזה חלק מהמלכת ה'. "זכרנו לחיים - מלך חפץ בחיים". הבקשה שלנו מה' על החיים, מזכירה לנו שה' הוא המלך, והוא החותך חיים לכל חי.

להתפלל שה' ירצה

כאשר אנחנו מתפללים על צרכינו, אין הכוונה שמעניינים אותנו רק הצרכים שלנו. אם האדם מתפלל רק כי הוא רוצה שצרכיו יתמלאו, הוא בעצם מרגיש שהוא העיקר, והתפקיד של ה' הוא לשמש אותו. לכן כתוב בספרי החסידות בשם הזוהר שהמתפלל בראש השנה וביום כיפור על צרכיו הגשמיים דומה לכלב שאומר 'הב-הב', כלומר הוא מחפש רק לקבל, ולא מעניין אותו רצון ה'.

אבל באמת כאשר אנחנו מתפללים על צרכינו, עלינו לחשוב שאם אנחנו רוצים משהו שה' לא רוצה - גם אנחנו לא רוצים בו, ואפילו את החיים שלנו אנחנו מבקשים רק בגלל שה' רוצה בהם - "מלך חפץ בחיים".

לכן אנחנו אומרים בתפילה "יהי רצון", כי אנחנו רוצים שה' ירצה את בקשותינו, ואם ה' לא רוצה בהם, גם אנחנו לא רוצים בהם. כאשר אנחנו מתפללים בצורה כזו בראש השנה, הבקשה על הצרכים הגשמיים היא חלק מהמלכת ה', ואז גם התפילות שבכל השנה מכוונות להמלכת ה'.

להמליך מלך שה' רוצה בו

התורה אומרת שבני ישראל עתידים להגיד "אשימה עלי מלך ככל הגויים אשר סביבותי". הלשון "ככל הגויים" רומזת לבקשת עמי הארץ מלך בזמן שאול "והיינו גם אנחנו ככל

הגויים" (ראה רמב"ן לדברים יז, יד), בקשה שחכמינו אומרים שהיתה שלא כהוגן. לעומת זאת הזקנים בקשו "תנה לנו מלך לשפטנו" - וזוהי בקשה שהיא כן כהוגן (סנהדרין כ, א). לכן ממשיכה התורה ואומרת "שום תשים עליך מלך אשר יבחר ה' אלוקיך בו". המצווה היא לא לשים עלינו מלך ככל הגויים, אלא מלך שה' בוחר, מלך שמבטא את רצון ה'.

מלך 'ככל הגויים' הוא מלך שישראל מבקשים בשביל הצרכים שלהם, כדי שיציל אותם מאויביהם. בקשת מלך 'ככל הגויים' היא כמו תפילה על הצרכים בלבד, כאשר האדם חושב על מה שהוא רוצה, ולא על מה שה' רוצה. כשם שתפילה כזו לא כל כך מבטאת את המלכת ה', כך בקשת מלך כזו לא מבטאת את המלכת ה'.

עלינו להמליך מלך לא בשביל הצרכים שלנו, אלא לחפש להמליך מלך שה' ירצה בו, וממילא ירצה בנו. "אשר יבחר ה' אלוקיך בו". עלינו להמליך עלינו מלך כזה, שה' יגיד שהוא שמח שהמלכנו אותו עלינו, שה' יגיד שגם הוא בוחר במלך הזה. כאשר אנחנו ממליכים עלינו מלך שה' שמח בו - בכך אנחנו ממליכים את ה' עלינו.

בראש השנה נפקדה חנה

בהפטרה של ראש השנה קוראים את סיפור פקידת חנה, אם שמואל הנביא, ממליך המלכים הראשונים של עם ישראל (ורמז יפה של הרב יצחק גינזבורג: שמואל = שנה טובה). תפילת חנה בשילה היא דוגמה לתפילה, וכמו שחכמינו לומדים ממנה את דיני התפילה. כאשר חנה רצתה ילד, היא רצתה את המלכת ה' בעולם, וכמו שהיא אומרת "זיתן עז למלכו, וירם קרן משיחו" (וכמו שחכמינו דורשים את הפסוק "רמה קרני בה" על המלכת דוד).

הפסוק "אשימה עלי מלך" מכוון כנגד שלוש דמויות, שאול, דוד ושמואל:

"אשימה עלי מלך ככל הגויים" - זוהי דרישת העם, שגרמה להמלכת שאול, המלכה שהיא לצרכי העם, כמו שכתוב עליו "זה יעצור בעמי". "אשר יבחר ה' אלוקיך בו" - רומז לדוד ולשמואל: האיש שה' בוחר הוא דוד, שמבטא את הרצון ואת הבחירה של ה', ועליו נאמר "ביקש ה' לו איש כלבבו", והאיש שנשלח לומר לעם ישראל מהי הבחירה של ה', הוא שמואל הנביא.

בראש השנה מה שנולד ומה שנפקד ומה שמתעורר, זה המלכת ה', שהביטוי הכי חזק שלה הוא שההנהגה שלנו תהיה הנהגה שה' ישמח בה ויבחר בה, וירצה אותה. "וביקשו את ה' אלוקיהם ואת דוד מלכם".

שתהיה שנה טובה, שנה של שמואל הנביא.

שבת שלום ושנה טובה ומתוקה וכתובה וחתימה טובה לכל עם ישראל!

בית 'עוד יוסף חי'

ישיבת
עוד יוסף חי
בראשות הרב יצחק גינזבורג שליט"א